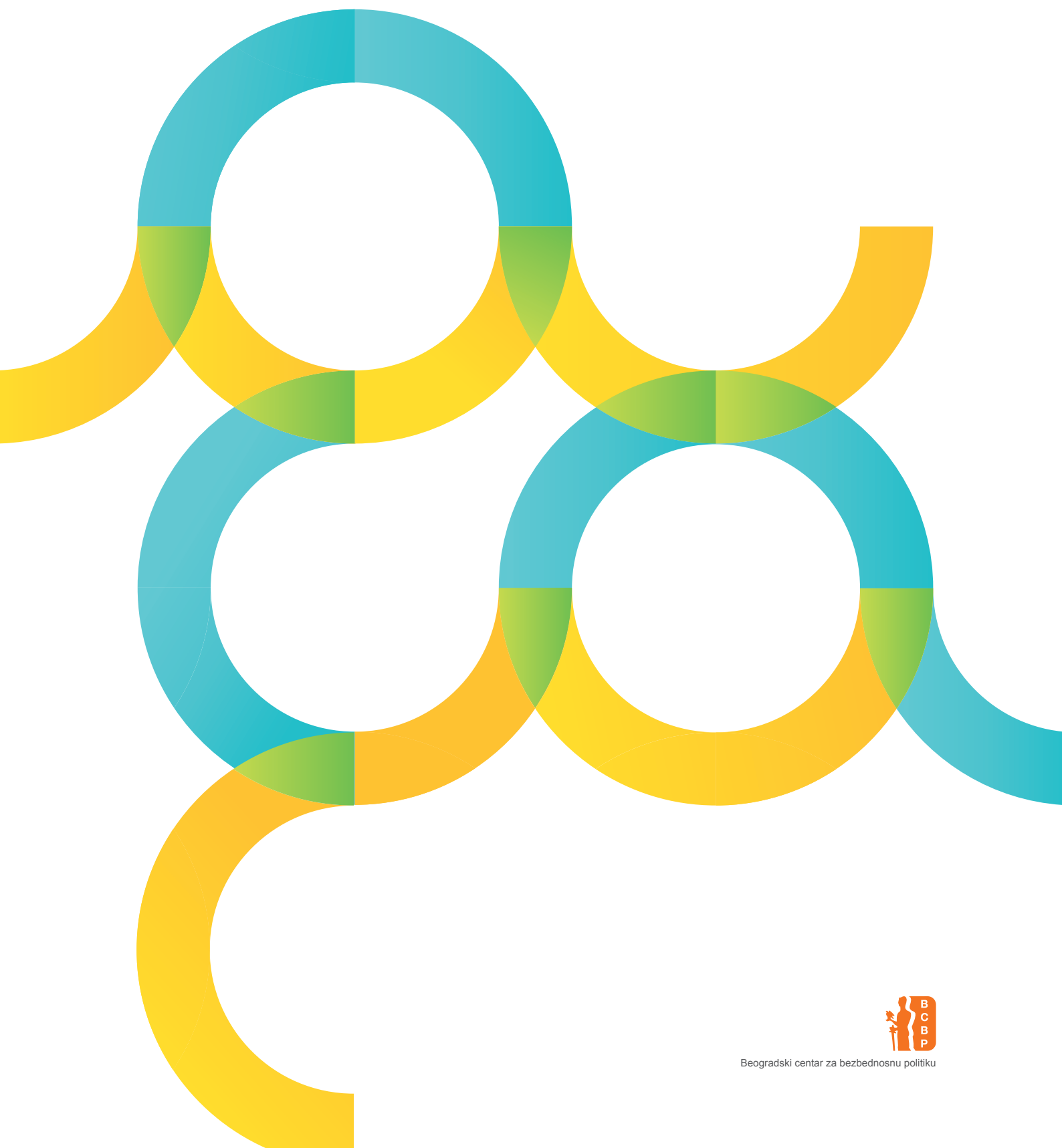

KA EFIKASNIOJ POLICIJSKOJ SARADNJI IZMEĐU SRBIJE I KOSOVA

Izdavač:

Beogradski centar za bezbednosnu politiku
Đure Jakšića 6, 11 000 Beograd
Telefon/faks: +381 11 328 7226; 328 7334
Email: office@bezbednost.org
Web: www.bezbednost.org

Autor:

Bojan Elek

Prevod i lektura:

Ivan Kovanović

Dizajn i prelom:

Marko Marinković

Štampa:

Unagraf

ISBN 978-86-6237-064-8

Beograd, 2015

© BCBP

Sva prava zadržava izdavač. Nijedan deo ove publikacije ne može biti reprodukovan bez prethodnog pismenog odobrenja izdavača.

Donatori:

Stabilitätspakt für Südosteuropa
Gefördert durch Deutschland
Stability Pact for South Eastern Europe
Sponsored by Germany

Ovaj predlog praktične politike izrađen je u okviru TRAIN programa 2015 (Think Tanks Providing Research and Advice through Interaction and Networking), koji je podržan od strane nemačkog Federalnog Ministarstva spoljnih poslova (Pakt za stabilnost Jugoistočne Evrope) a koji implementira Nemački savet za spoljne poslove (German Council on Foreign Relations, DGAP).

Ova publikacija izrađena je u okviru projekta „Forum za bezbednosna istraživanja: Beograd–Priština–Tirana” uz podršku Vlade Kraljevine Norveške. Gledišta i analiza koji su izneti u ovoj publikaciji pripadaju autorima i ne odražavaju nužno gledišta Vlade Norveške ili bilo koje druge povezane organizacije.

Foreign &
Commonwealth
Office

Ovo istraživanje podržano je od strane Službe za inostrane poslove Komonvelta Ujedinjenog Kraljevstva kroz projekat „Nacionalni konvent o Evropskoj uniji u Srbiji – civilno društvo prati napredak i podržava reforme u poglavljima 23 i 24.” Gledišta i analiza koji su izneti u ovoj publikaciji pripadaju autorima i ne odražavaju nužno gledišta Vlade Ujedinjenog Kraljevstva ili bilo koje druge povezane organizacije.

SADRŽAJ

SAŽETAK	6
KA EFIKASNIJUJ POLICIJSKU SARADNJI IZMEĐU SRBIJE I KOSOVA	7
Trenutno stanje	7
Multilateralni nivo	8
Bilateralni nivo	9
Put napred: Evropske perspektive	10
PREPORUKE	12
LITERATURA	13

SAŽETAK

Proces normalizacije odnosa između Srbije i Kosova, postao je glavni prioritet za proširenje Evropske unije na zapadnom Balkanu. Pod pokroviteljstvom Evropske unije, Beograd i Priština pokrenuli su veoma složen proces pregovora, o još uvek nerešenim tehničkim i političkim pitanjima. Do sada najsajjniji trofej Evropske unije u ovim pregovorima, Briselski sporazum iz aprila 2013. godine, predstavlja pozitivan pomak u odnosima između Beograda i Prištine, iako je njegova implementacija naišla na značajne prepreke na terenu. Neka pitanja tek treba da budu rešena na bilateralnom nivou, uključujući politička pitanja (o kojima treba da se pregovara u okviru Poglavlja 35 pregovora o pristupanju) i tehnička pitanja koja proističu iz procesa harmonizacije nacionalnog zakonodavstva sa pravnim standardima Evropske unije. Najvažnija pitanja se nalaze u okviru Poglavlja 23 (pravosuđe i osnovna prava) i Poglavlja 24 (pravda, sloboda i bezbednost). U okviru Poglavlja 24, Evropska unija eksplicitno je zatražila od Srbije da saradnja sa Kosovom, u vezi sa nizom tehničkih pitanja, uključujući i policijsku saradnju, bude podignuta na isti nivo kao sa drugim susednim zemljama. Iako je uspostavljena zamršena mreža mehanizama za razmenu informacija, temelji neposredne policijske saradnje trebalo bi da se postave u okviru dijaloga između Beograda i Prištine. Policijska saradnja ostala je na početnom nivou, što značajno utiče na sposobnost nadležnih organa da sprovode zakon i da se bore protiv organizovanog kriminala. Iz toga proizilaze i negativne posledice po ljudsku bezbednost u ovom regionu.

Sa ciljem da predloži model za uspostavljanje efikasne, neposredne saradnje dve policijske službe, ovaj rad analizira postojeća institucionalna i proceduralna rešenja za policijsku saradnju i razmenu operativnih informacija između Srbije i Kosova. Uzimajući u obzir već postignute sporazume i uspostavljene mehanizme, na osnovu analize strateškog pristupa Vlade Srbije u prenošenju i sprovođenju najboljih standarda i praksi Evropske unije u oblasti policijske saradnje, predlaže se niz

preporuka institucijama u Beogradu, Prištini i Evropskoj uniji:

1. Neophodno je formalizovati i unaprediti postojeće mehanizme policijske saradnje (kao što je ILECU sporazum).
2. Treba da se postigne Sporazum o policijskoj saradnji u čijem će fokusu biti borba protiv organizovanog kriminala i pitanja ljudske bezbednosti. Takođe, on mora biti izrađen po uzoru na slične sporazume u regionu.
3. Treba uspostaviti policijske kontakt-tačke koje bi pospešile policijsku saradnju.
4. Neophodno je uspostaviti nezavisno nadzorno telo kako bi se osiguralo sprovođenje navedenog sporazuma.
5. Evropska unija treba da postavi agendu i da pokrene dijalog o policijskoj saradnji.

KA EFIKASNIJOJ POLICIJSKOJ SARADNJI IZMEĐU SRBIJE I KOSOVA

U maju 2013. godine, dva državljana Srbije osumnjičena za učešće u ubistvu u Beogradu, pobjegla su na Kosovo kako bi utekli od srpskih vlasti. Uzimajući u obzir jednu od posledica sporne državnosti Kosova - nedostatak saradnje između organa reda Srbije i Kosova, njihova namera bila je da izbegnu hapšenje po nalogu izdatom od strane srpske policije. Neposredni ali neformalni kanali za komunikaciju i razmenu informacija između dve policijske službe, omogućili su Kosovskoj policiji da uhapsi osumnjičene, tereteći ih za posedovanje narkotika.¹ Usled nepostojanja sporazuma o ekstradiciji između Srbije i Kosova, zvanično izručenje osumnjičenih od strane kosovske policije nije bilo moguće. Umesto toga organizovana je neformalna predaja osumnjičenih. Kosovska policija odvela ih je, na unapred dogovoren granični prelaz, gde su pušteni, kako bi ih na drugoj strani srpska policija uhapsila.²

Ovaj slučaj ukazuje na tri važna pitanja. Prvo, očigledno je da nedostatak saradnje između srpskih i kosovskih organa zakona stvara situaciju pogodnu za razne oblike prekograničnih kriminalnih aktivnosti, kako za krijumčarenje i trgovinu zabranjenom robom tako i za lakša krivična dela koja su u porastu zbog nemogućnosti srpskih i kosovskih vlasti da efikasno kontrolišu kretanje ljudi preko granice.³ Takođe, uočljivo je da su iako rade u neadekvatnom pravnom i institucionalnom okviru, profesionalci iz bezbednosnog sektora spremni da pronađu kreativne načine da sarađuju. Kada se uspostave odgovarajući mehanizmi za neposrednu zvaničnu saradnju, bilo bi razumno očekivati da će srpski i kosovski organi reda imati bolje izgleda da sprovode

zakon i osiguraju bezbednost građana. Na kraju, ovaj slučaj pokazuje negativne efekte logike real-politike koja se primenjuje u dijalogu o normalizaciji odnosa između Kosova i Srbije. Jasno je da je dimenzija ljudske bezbednosti u potpunosti izostavljena i da je ovo stanje štetno po bezbednosti i sigurnosti običnih građana.

Cilj ove analize je da predstavi argumente u korist uspostavljanja direktnog povezivanja policijskih organa Srbije i Kosova. Prvi deo rada čini pregled postojećeg nivoa saradnje i raznih mehanizama kroz koje se odvija policijska saradnja između Srbije i Kosova. U daljem tekstu, predlaže se model po kome bi neposredni kanali policijske saradnje mogli da budu uspostavljeni. Ovaj model u obzir uzima različite faktore kao što su – već postignuti bilateralni odnosi u ovoj oblasti, standardi i praksa Evropske unije koji se nalaze u Poglavlju 24, kao i odluke i ishodi briselskog političkog dijaloga između Srbije i Kosova. Završni deo teksta, u skladu sa izvršenom analizom, predstavlja paket političkih preporuka za uspostavljanje efikasnih mehanizama policijske saradnje.

Trenutno stanje

Policijska saradnja između Kosova i Srbije u ovom trenutku odvija se kroz razne kanale za formalnu i neformalnu razmenu informacija. Uprkos činjenici da Kosovo, zbog nerešenog statusa, zvanično ne učestvuje u postojećim mrežama za direktnu policijsku saradnju, ipak postoji složena mreža institucija i mehanizama preko koje Srbija i Kosovo mogu da razmene informacije. Iako je nivo policijske saradnje između dve strane daleko od zadovoljavajućeg, važno je istaknuti da je saradnja između bezbednosnih aktera, kako kroz bilateralne, tako i kroz multilateralne inicijative, na znatno višem nivou nego drugi aspekti odnosa između Srbije i Kosova.

1 U News, *Suspects in the Shooting in "Just Vanilla" arrested in Kosovo*. Dostupno na: <http://inserbia.info/today/2013/05/suspects-in-the-shooting-in-just-vanilla-arrested-in-kosovo> [pristupljeno 03.06.2015.]

2 Kursani, Špend. 2015. *Saradnja policija Kosova i Srbije*. Beogradski centar za bezbednosnu politiku.

3 Intervju sa Nenadom Djurićem, Regionalnim komandrom Kosovske policije na severu Kosova. Severna Mitrovica, 07.03.2014.

Multilateralni nivo

Najveća institucija za međudržavnu policijsku saradnju, Međunarodna policijska organizacija (Interpol), u državama članicama te organizacije funkcionira preko Nacionalnih centralnih biroa (NCB). Međutim, pošto Kosovo nije međunarodno priznata država, nije mu dopušteno da ima sopstveni NCB. Umesto toga, Misija Ujedinjenih nacija na Kosovu (UNMIK) predstavlja Kosovo i obavlja funkcije koje bi drugačije bile dodeljene NCB-u države članice. Na taj način UNMIK povezuje kosovske službe za sprovođenje zakona sa njihovim kolegama u punopravnim članicama Interpola.⁴

Evropska policijska kancelarija (Europol) je policijska organizacija na nivou Evropske unije, čiji je cilj da pruži podršku policijskim službama država članica i da služi kao informativni centar o kriminalnim aktivnostima širom Evropske unije. Van granica Evropske unije, Europol saraduje sa nacionalnim policijskim službama država koje nisu članice EU, uključujući Srbiju ali ne i Kosovo. Srbija je potpisnik Sporazuma o strateškoj saradnji sa Europolom, a u januaru 2014. godine je potpisan je i Sporazum o operativnoj i strateškoj saradnji.⁵ Međutim, zbog činjenice da pet država članica EU nisu priznale njegovu nezavisnosti, Kosovo nema ni strateški, niti operativni sporazum sa Europolom. Zbog toga, Misija Evropske unije za vladavinu prava na Kosovu (EULEX), posreduje u komunikaciji između Europola i kosovskih bezbednosnih institucija.

Konačno, neposredna ali neformalna policijska saradnja, odvija se pod pokroviteljstvom projekta podržanog od strane Evropske unije - *Jedinice za međunarodnu saradnju za sprovođenje zakona* (International Law Enforce-

ment Coordination Units, ILECUs). Projekat ILECUs ima za cilj uspostavljanje nacionalnih jedinica, čij je zadatak da olakšaju saradnju između državnih organa na Zapadnom Balkanu, prvenstveno u vezi sa borbom protiv organizovanog kriminala. Projekat je zamišljen ne bi li se uspostavila jedna kontaktna tačka za svaku zemlju u regionu i kako bi se unapredila efikasnost razmene informacija između međunarodnih organizacija za policijsku saradnju (Interpol, Europol, Eurojust, Fronteks, itd.).⁶ Kancelarija ILECUs otvorena je u Srbiji u oktobru 2010. godine,⁷ dok je na Kosovu otvorena tek nakon potpisivanja memoranduma o razumevanju u aprilu 2011. godine.⁸ Kao posledica činjenice da nema strateški sporazum sa Europolom ili Interpolom, kosovska ILECUs kancelarija služi kao čvorište za komunikaciju između ove dve međunarodne institucije, koje na Kosovu predstavljaju EULEKS, odnosno UNMIK.⁹ Iako je saradnja kroz projekat ILECUs neformalna, što znači da operativni podaci dobijeni putem ovih kanala ne mogu biti korišćeni u sudskom postupku, ona olakšava razmenu informacija i omogućava bližu saradnju i brže reagovanje policijskih organa. Ranije navedeni slučaj uspešno je rešen kroz ILECUs mehanizam.

Osim projekta ILECUs, postoji i nekoliko regionalnih bezbednosnih inicijativa za zemlje Zapadnog Balkana koje omogućavaju policijsku saradnju i pokrivaju razne aspekte policijskog rada. Među njima su Centar za sprovođenje zakona u Jugoistočnoj Evropi (SELEC), sa sedištem u Bukureštu, fokusiran na borbu protiv organizovanog kriminala i trgovine narkoticima; Asocijacija šefova policije Jugoistočne Evrope (SEPCA), koja promovira efikasne i demokratizovane policijske službe, kao i saradnju; Regionalna inicijativa za migraci-

4 Ova vrsta saradnje aktuelna je od potpisivanja Memoranduma o razumevanju sa Interpolom i UNMIK-om u decembru 2002. godine. Memorandum je dostupan na: www.interpol.int/content/download/9519/69777/ (pristupljeno 04.06.2015.)

5 Sporazum je dostupan na: https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/publications/edoc-663978-v10-agreement_on_operational_and_strategic_co-operation_between_the_republic_of_serbia_and_the_european_police_office_english_version.pdf (pristupljeno 07.06.2015)

6 U Srbiji Kancelarija ILECUs je deo Uprave za međunarodnu operativnu saradnju, dok je na Kosovu deo Uprave za operacije.

7 Veb portal Ministarstva unutrašnjih poslova Srbije. *Otvorena kancelarija ILECUs u Beogradu*. Dostupno na: http://www.mup.gov.rs/cms_cir/aktivnosti.nsf/051010-ilecus.h (pristupljeno 08.06.2015.)

8 Ceo tekst dostupan je na: <http://www.psh-ks.net/repository/docs/ILECU.pdf> (pristupljeno 08.06.2015.)

9 Emini, Donika. 2014. *Kosovo's Membership and Representation in Regional Security Initiatives*. Kosovski centar za bezbednosne studije [KCSS].

je, azil i izbeglice (MARRI), koja je nastala iz Pakta stabilnosti za jugoistočnu Evropu. Međutim, Kosovo formalno ne učestvuje u svim ovim regionalnim inicijativama zbog nerešenog statusa, ali i zahvaljujući diplomatskim naporima Srbije da se spreči njegovo učešće.

Špenda Madžunija.¹² Šefovi policija razgovarali su o povećanom prilivu migranata sa Kosova u Srbiju i o unapređenju borbe protiv organizovanog kriminala. I pored jasne potrebe za u budućim češćim sastancima i uspostavljanju strukturiranih mehanizmama za

Tabela 1. Pregled članstva Srbije i Kosova u multilateralnim mehanizmima za policijsku saradnju

	Interpol	Europol	ILECUs	MARRI	SELEC	SEPCA
Srbija	Član	Strateška i operativna saradnja	Član	Učesnik	Član	Član
Kosovo	Učestvuje kroz UNMIK	Učestvuje kroz EULEKS	Član	Učesnik	X	X

Bilateralni nivo

Kada se posmatra neposredna policijska saradnja između Srbije i Kosova, postignuti su određeni napreci ali još uvek ne u dovoljnoj meri. Kao preduslov za liberalizaciju viznog režima prema Srbiji, u avgustu 2009. godine, Ministarstvo unutrašnjih poslova Srbije i Euleks potpisali su protokol o saradnji. Iako je ovaj dokument izazvao gnev u Prištini (jer su tamošnje vlasti isključene iz pregovora) i u Beogradu (gde se smatralo da ugrožava teritorijalni integritet Srbije), on je osnova za tehničku saradnju u oblastima borbe protiv organizovanog kriminala i prekogranične saradnje.¹⁰

Pored toga što postoje odredbe koje propisuju da je Euleks dužan da sve informacije relevantne za sprovođenje zakona deli sa kosovskim institucijama, postoje naznake da se ovo nije uvek poštovalo, tj. da predstavnici Euleksa ne dele sve informacije koje dobiju.¹¹ U martu 2015. godine dogodio se prvi neposredan sastanak između direktora srpske policije Milorada Veljovića i njegovog kosovskog kolege, generalnog direktora Policije Kosova

koordinaciju, drugih sastanaka nije bilo.

U ovom trenutku jedini neposredan i formalan oblik saradnje između srpskih i kosovskih organa reda je na nivou granične policije, u okviru Sporazuma o integrisanom upravljanju granicama (IBM). Sporazum je potpisan 2011. godine, a na snagu je stupio usvajanjem tehničkog protokola 2013. godine.¹³ Uprkos tome što se u okviru ovog sporazuma i uz prisustvo Euleksa održavaju redovni sastanci između policijskih zvaničnika Srbije i Kosova, on tek treba da bude u potpunosti implementiran, pogotovu u pogledu uspostavljanja trajnih graničnih prelaza.

Šta više, u okviru pregovaračkog procesa sa Evropskom unijom, Srbija se obavezala na postizanje potpune harmonizacije sa dva važna EU propisa: sa Švedskom inicijativom¹⁴ [koja se odnosi na pojednostavljivanje razmene informacija između organa za spro-

¹⁰ Videti: Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji. Report No. 9 August/September 2009. *The Protocol: EULEX, MUP and Kosovo*. [pristupljeno 07.06.2015.]

¹¹ Kursani 2015, str. 8.

¹² Veb portal Ministarstva unutrašnjih poslova Srbije. *Načelnik Euleksa prisustvovao sastanku direktora srpske i kosovske policije*. Dostupno na: http://www.mup.gov.rs/cms_cir/aktivnosti.nsf/110315-nacelnik-euleksa.h [pristupljeno 25.08.2015.]

¹³ Sporazum o IBM dostupan je na: http://www.kryeministri-ks.net/repository/docs/agreement_0210_ibm.pdf [pristupljeno 07.06.2015.]

¹⁴ Okvirna odluka saveta [Council Framework Decision] 2006/960/JHA.

vođenje zakona], i Prumskom odlukom¹⁵ o ubrzavanju prekogranične saradnje u borbi protiv kriminala i terorizma. Prva od ove dve reforme podrazumeva reviziju i racionalizaciju postojećih mehanizama za saradnju Ministarstva unutrašnjih poslova Srbije, uključujući uspostavljanje jedinstvene kontakt tačke za procesuiranje svih zahteva za razmenu informacija primljenih od Uprave za međunarodnu operativnu policijsku saradnju MUP-a. Drugom reformom predviđeno je sprovođenje zajedničkih operacija nadležnih organa država članica. Iako su ove reforme dugoročni cilj pregovaračkog procesa, one će ipak u nekom trenutku dovesti do situacije u kojoj će srpska i kosovska policija morati da sprovede zajedničke operacije. Upravo je zbog toga neophodno da se blagovremeno uspostave efikasni mehanizmi za saradnju koji bi osigurali ne samo prenos EU standarda u domaće zakonodavstvo, već i njihovu implementaciju uz pozitivne rezultate na terenu.

Na kraju, tu je i pitanje transparentnosti policijske saradnje između Srbije i Kosova. Navedeni sporazumi o policijskoj saradnji nisu javno dostupni, niti se briselski dijalog odvija pred očima javnosti. Insistiranje Evropske unije na normalizaciji odnosa između Srbije i Kosova, istovremeno je, kako bi se zaštitili interesi građana, stvorilo potrebu za aktiviranjem više aktera, uključujući u proces ne samo civilno društvo, već i narodne poslanike, medije i profesionalce iz sektora bezbednosti,

Jasno je, dakle, da je institucionalna arhitektura policijske saradnje između Srbije i Kosova komplikovanija nego što je potrebno. Učešće UNMIK-a i Euleksa donekle olakšava saradnju sa stranim policijskim službama ali njihovo posredovanje istovremeno usporava razmenu informacija i utiče na rad policijskih organa. U isto vreme, formalno isključenje Kosova iz regionalnih bezbednosnih inicijativa stvara crnu rupu na bezbednosnom pejzažu Zapadnog Balkana.

Put napred: Evropske perspektive

Tokom pregovora o pristupanju, pod pokroviteljstvom takozvanog *novog pristupa* proširenju, Evropska komisija će posvetiti posebnu pažnju reformama iz poglavlja koja se odnose na vladavinu prava [Poglavljja 23 i 24]. Poglavljje 24 (Pravda, sloboda i sigurnost), pokriva policijsku saradnju i zahteva da sve države članice uspostave efikasne mehanizme za razmenu informacija između svojih organa za sprovođenje zakona. Dakle, efikasna policijska saradnja je kriterijum koji Srbija mora da ispuni u procesu pristupanja Evropskoj uniji. Još jedno bitno poglavljje u pregovorima je Poglavljje 35, koje se odnosi na takozvana *druga pitanja* procesa pristupanja, ono obuhvata pregovore između Srbije i Kosova. Zbog toga, tokom briselskog dijaloga između Beograda i Prištine, neophodno je rešiti pitanja koja se odnose na policijsku saradnju iz ovog poglavlja.

Policijska saradnja nije samo obaveza koja proističe iz procesa pristupanja Evropskoj uniji, već je pitanje ljudske bezbednosti iz perspektive građana. Naime, nedostatak policijske saradnje utiče na bezbednost građana i onemogućava sprečavanje zabranjenih oblika trgovine (trgovina ljudima, trgovina nedozvoljenom robom ili krijumčarenje akciznih roba) ali i prekograničnog organizovanog kriminala. Prava građana i njihova lična bezbednost postaju žrtve nepostojanja odgovarajućih mehanizama za policijsku saradnju između Srbije i Kosova. Prema tome, pitanje policijske saradnje ne treba shvatati kao sušto političko pitanje, koje je predmet samo briselskih pregovora između Beograda i Prištine, već kao pitanje ljudske bezbednosti koje utiče na živote običnih građana.

Zato je neophodno uspostaviti adekvatne mehanizme za policijsku saradnju kako bi srpski i kosovski organi reda mogli efikasno da razmenjuju informacije i da se zajedno bore protiv gore navedenih pretnji. Prema Izveštaju o

¹⁵ Okvirna odluka saveta [Council Framework Decision] 2008/615/JHA, takozvani Treći šengenski sporazum.

napretku za 2014. godinu¹⁶, borba protiv organizovanog kriminala jedna je od prioriternih oblasti za Srbiju, a na tom polju napredak može jedino biti ostvaren kroz efikasniju regionalnu i međunarodnu saradnju policijskih službi.¹⁷

Pored gore pomenutih mehanizama za saradnju, u okviru pregovora o pridruživanju, Srbija je u obavezi da sa Kosovom uspostavi direktne komunikacione kanale za policijsku saradnju. Kako je navedeno u Izveštaju o skriningu za Poglavlje 24, koji je Evropska komisija objavila u julu 2014. godine, u procesu skrininga i otvaranja pregovora o pristupanju sa Evropskom unijom, od Srbije se ovo izričito zahteva.¹⁸ Ovaj dokument potvrđuje da Srbija mora da preduzme dodatne korake ka punoj policijskoj saradnji sa Kosovom, kao i da nivo saradnje mora biti isti kao i sa drugim susednim zemljama. Na osnovu preporuka iz Izveštaja o skriningu, navodeći korake koje Srbija treba da preduzme kako bi ispunila kriterijume koje je EU postavila u oblastima pravosuđa i unutrašnjih poslova, Ministarstvo unutrašnjih poslova Srbije je započelo izradu nacrtu Akcionog plana za Poglavlje 24.

Nakon izrade ovog dokumenta, koja je trajala više od godinu i po dana od trenutka kada je Srbija započela pregovore, 9 septembra 2014. godine, Evropska komisija je izdala pozitivno mišljenje o četvrom nacrtu Akcionog plana za Poglavlje 24.¹⁹ Stoga će trenutna verzija Akcionog plana služiti kao merilo za otvaranje pregovora o Poglavlju 24. Kao i kod prethodnih verzija ovog dokumenta, deo teksta koji se bavi policijskom saradnjom, ne predlaže konkretne mere koje bi osigurale da će Srbija

ispuniti zahtevani nivo policijske saradnje sa Kosovom. Akcioni plan navodi samo da će ovo pitanje biti rešeno u skladu sa ishodom političkog dijaloga između Srbije i Kosova koji se održava u Briselu.

Ovo rešenje primenjeno u Akcionom planu znači da pitanje o uspostavljanju direktne policijske saradnje između Srbije i Kosova neće biti rešeno u okviru pregovora o Poglavlju 24, već će morati da čeka do početka pregovora o Poglavlju 35. Međutim, za ovo poglavlje koje se bavi normalizacijom odnosa sa Kosovom, još uvek nisu jasni kriterijum ili uslovi, te će se o njima usput pregovarati. Iako je kroz česte sastanke u Briselu, uz posredovanje Evropske unije, normalizacija odnosa između Srbije i Kosova u toku, stavljanje na dnevni red pitanja policijske saradnje moraće da sačeka.

Dodatni problem proizlazi iz činjenice da je sredinom avgusta 2015. godine, Vlada Srbije finalizirala svoju pregovaračku strategiju i procedure koje se odnose na integraciju sa Evropskom unijom. Dobra strana toga je da je konačno formiran dvadesetčetvoročlani pregovarački tim sačinjen od predstavnika državnih institucija, civilnog društva i stručne javnosti.²⁰ Nakon skoro dve godine od kada je započet skrining proces sa Srbijom, konačno postoji jedinstveno telo koje je odgovorno za pregovarački proces. Međutim, Vlada Srbije je takođe donela Zaključak o izradi pregovaračkih pozicija.²¹ Ovaj dokument predviđa da će pregovaračka pozicija za Poglavlje 35, biti poverljiva tokom pregovora, što znači da će pregovori o policijskoj saradnji i drugim pitanjima u okviru takozvane normalizacije odnosa [tj. Poglavlje 35] najverovatnije biti odlučeni netransparentno, bez učešća zainteresovane javnosti, i bez bilo kakvog oblika spoljnog i nezavisnog nadzora.

16 Izveštaj o napretku za Republiku Srbiju 2014., str. 1 i str. 55., dostupno na: http://www.pks.rs/SADRZAJ/Files/Biro%20za%20saradnju%20sa%20EU/izvestaj_o_napretku_14.pdf (pristupljeno 08.06.2015.)

17 U vreme pisanja ove analize Izveštaj o napretku za 2015. godinu još uvek nije bio objavljen, budući da je Evropska komisija dva puta odložila njegovo objavljivanje, prvi put zbog Samita o rešavanju izbegličke krize a drugi put zbog izbora u Turskoj koji su zakazani za 1. novembar.

18 Izveštaj o skriningu. Srbija. Poglavlje 24 - Pravda, sloboda i bezbednost, dostupno na: http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/key_documents/2014/140729-screening-report-chapter-24-serbia.pdf (pristupljeno 08.06.2015.)

19 Četvrti nacrt Akcionog plana za Poglavlje 24, str. 26. Dostupno na: http://www.mup.gov.rs/cms_cir/oglasni.nsf/ap-p24.pdf (pristupljeno 14.09.2015.)

20 Odluka Vlade Republike Srbije o obrazovanju pregovaračkog tima, 14 avgust 2015. Dostupno na: http://www.seio.gov.rs/upload/documents/nacionalna_dokumenta/pregovori_sa_eu/odluka_pregovaracki_tim_13_08_15.pdf (pristupljeno 22.08.2015.)

21 Zaključak Vlade Republike Srbije o usmeravanju i usklađivanju rada organa državne uprave u postupku izrade pregovaračkih pozicija, 14 avgust 2015. Dostupno na: http://www.seio.gov.rs/upload/documents/nacionalna_dokumenta/pregovori_sa_eu/zakljucak_pregovaracke_pozicije_13_08_15.pdf (pristupljeno 22.08.2015.)

PREPORUKE

- Srbija i Kosovo treba da rade na formalizaciji neposredne komunikacije, koja je već u toku kroz kancelarije ILECUs. Pored razmene informacija, koja se već pokazala kao korisna, dodatna korist bi mogla biti mogućnost organizacije zajedničkih istražnih akcija.
- U skladu sa preporukama Evropske komisije, da bi se u doglednoj budućnosti trebalo raditi na omogućavanju operativne saradnje, Srbija i Kosovo treba da potpišu Sporazum o policijskoj saradnji, koji bi za cilj imao sprečavanje i borbu protiv organizovanog kriminala. Taj sporazum treba da bude zasnovan na već uspostavljenim komunikacionim kanalima, da bude u skladu sa pravnim statusom i stavovima oba potpisnika, i treba da bude fokusiran na tehnička pitanja razmene informacija između Uprava za međunarodnu operativnu policijsku saradnju MUP-a Srbije i Uprave za operacije Kosovske policije.
- Gore navedeni sporazum treba da uredi uspostavljanje policijskih kontakt-tačaka koje bi služile kao direktna komunikaciona veza između nadležnih organa. Ove kontakt tačke mogle bi da budu pridružene kancelarijama Oficira za vezu koje su otvorene u junu 2013. godine, nakon uspešnog zaključenja Briselskog sporazuma.
- S obzirom na problematičnu implementaciju sporazuma postignutog u ranim fazama briselskog dijaloga i sa ciljem da obezbedi efikasno sprovođenje, Sporazum treba da predvidi stvaranje nezavisnog nadzornog tela koje bi održavalo redovne sastanke radi procene učinka dveju policijskih službi po pitanju razmene informacija.
- Evropska unija treba da posreduje u ugovaranju i potpisivanju sporazuma, time što bi pregovore o policijskoj saradnji svrstala u dnevni red pregovora. Iako je normalizacija odnosa između Srbije i Kosova trenutno najvažniji prioritet Evropske unije, pitanje policijske saradnje je do sada izostavljeno iz dijaloga.

LITERATURA

Zakonski akti i zvanična dokumenta

- Memorandum of Understanding between the International Criminal Police Organisation-Interpol and the United Nations Interim Administration Mission in Kosovo on Co-operation in Crime Prevention and Criminal Justice. 2002. [pristupljeno 04.06.2015.]
- Agreement on Operational and Strategic Co-operation between the Republic of Serbia and the European Police Office. 2014. [pristupljeno 07.06.2015.]
- Memorandum of Understanding for Co-ordination and Support provided for International Law Enforcement Coordination Unit (ILECU). 2011. [pristupljeno 08.06.2015.]
- IBM Agreed Conclusions. 2011. [pristupljeno 07.06.2015.]
- The Council Framework Decision 2006/960/JHA [takozvana Švedska inicijativa]
- The Council Decision 2008/615/JHA [takozvana Prumska odluka ili Treći šengenski sporazum]
- Progress Report for Serbia. 2014. [pristupljeno 08.06.2015.]
- Screening Report for Chapter 24 for Serbia. 2014. [pristupljeno 08.06.2015.]
- The Fourth Draft Action Plan for Chapter 24. 2015. [pristupljeno 14.09.2015.]
- Odluka o obrazovanju pregovaračkog tima za vođenje pregovora o pristupanju Republike Srbije Evropskoj uniji. 2015. [pristupljeno 22.08.2015.]
- Zaključak kojim se usmerava i usklađuje rad organa državne uprave u postupku izrade pregovaračkih pozicija u procesu pregovora o pristupanju Republike Srbije Evropskoj uniji. 2015. [pristupljeno 22.08.2015.]

- Vlada Republike Crne Gore. 2014. Predlog Zakona o potvrđivanju sporazuma između Vlade Republike Crne Gore i Vlade Republike Kosova o policijskoj saradnji. [pristupljeno 10.10.2015.]

Izveštaji i publikacije

- Kursani, Shpend. 2015. *Police Cooperation between Kosovo and Serbia*. Beogradski centar za bezbednosnu politiku.
- Emini, Donika. 2014. *Kosovo's Membership and Representation in Regional Security Initiatives*. Kosovar Centre for Security Studies.
- Bjeloš, Maja and Bojan, Elek. 2014. *Integracija policije na severu Kosova: napredak i preostali izazovi u primeni Briselskog sporazuma*. Beogradski centar za bezbednosnu politiku.
- Helsinški odbor za ljudska prava u Srbiji. Report No. 9 August/September 2009. *The Protocol: EULEX, MUP and Kosovo*. [pristupljeno 07.06.2015.]

Novinarski članci i izveštaji za medije

- InSerbia News, *Suspects in the Shooting in "Just Vanilla" arrested in Kosovo*. [pristupljeno 03.06.2015.]
- Veb portal Ministarstva unutrašnjih poslova Srbije. *Otvorena kancelarija ILECUs u Beogradu*. [pristupljeno 08.06.2015.]
- Veb portal Ministarstva unutrašnjih poslova Srbije. *Načelnik Euleksa prisustvovao sastanku direktora srpske i kosovske policije*. [pristupljeno 25.08.2015.]

Intervjui

- Intervju sa Nenadom Djurićem, Regionalnim komandrom *Kosovske policije* na severu Kosova. Severna Mitrovica, 07.03.2014.

Nota Bene: Iako je autor publikacije nekoliko puta kontaktirao Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srbije sa ciljem ugovaranja dodatnih intervjuva, kao i Kancelariju ILECUs na Kosovu e-poštom, nikakvi odgovori nisu dobijeni do datuma objavljivanja ove analize.

CIP - Каталогизација у публикацији -
Народна библиотека Србије, Београд

351.74/.75(497.11)
351.86(497.115)

ЕЛЕК, Бојан, 1987-

Ka efikasnijoj policijskoj saradnji između Srbije i Kosova / [autor Bojan Elek ; prevod Ivan Kovanović]. -
Beograd : Beogradski centar za bezbednosnu politiku, 2015 (Beograd : Unagraf). - 14 str. ; 30 cm

Prevod dela: Towards more effective Police Cooperation between Serbia and Kosovo. - Tekst štampan
dvostubačno. - Tiraž 150. - Napomene i bibliografske reference uz tekst. - Bibliografija: str. 13-14.

ISBN 978-86-6237-064-8

а) Полиција - Србија б) Косово и Метохија - Безбедносни сектор COBISS.SR-ID 218733836
